

No: 1409 – Mahreç İşareti

GEVAŞ FASULYESİ

Tescil Ettiren
VAN TİCARET BORSASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 06.07.2021 tarihinden itibaren korunmak üzere 13.07.2023 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1409
Tescil Tarihi	: 13.07.2023
Başvuru No	: C2021/000267
Başvuru Tarihi	: 06.07.2021
Coğrafi İşaretin Adı	: Gevaş Fasulyesi
Ürün / Ürün Grubu	: Fasulye / İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ile mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Van Ticaret Borsası
Tescil Ettirenin Adresi	: Erzurum Ticaret Borsası
Coğrafi Sınır	: Van ili Gevaş ilçesi
Kullanım Biçimi	: Gevaş Fasulyesi ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılamadığında, Gevaş Fasulyesi ibaresi ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Gevaş Fasulyesi; Van ilinin Gevaş ilçesinde yetiştirilen Fabaceae familyasındaki *Phaseolus vulgaris* L. türünden üretilir. Gevaş Fasulyesi; Van ilinin Gevaş ilçesinde yetiştirilen ilçenin ismi ile anılan yerel bir fasulyedir. Sarılcı büyüme özelliğine sahip olup, karışık popülasyon halinde olan yerel genotipleri içerir. Gevaş Fasulyesi taze tüketime uygun, kılıksız ve gevrekli. Yaprakları sarmalılık olarak da kullanılır.

Gevaş Fasulyesi'nde genellikle olgunlaşmış kuru tohumu siyah renktedir. Tohumlar; coğrafi sınırda bir önceki sezonda yetişen Gevaş Fasulyesinden tohumluk olarak ayrılanların eylül ayında tohumlarının kurutulmasıyla elde edilir.

Gevaş ilçesinin deniz seviyesinden yüksekliği 1,750 metre olmasına rağmen Van Gölüne kıyısı olduğu için gölün ılımanlaştırıcı etkisi bölgeyi mikroklima alanı haline getirir. Gevaş Fasulyesi ilçede kumlu-tınlı ve taban suyu seviyesinin yüksek olmadığı topraklarda yetiştirilir. Yetiştirme döneminde nem ortalaması değerleri %51-65 arasındadır. Yetiştirme sezonunda nemin çok yüksek olmaması özellikle fungal ve bakteriyel hastalıkların yaygınlaşmasını önler.

Tablo 1. Gevaş Fasulyesinin bazı morfolojik özellikleri:

Özellik	Değer
Çıkış süresi (gün)	13-17
Çiçeklenme süresi (gün)	52,50-71,00
Taze bakla hasat süresi (gün)	97,67-110,00
Büyüme şekli	Sarılcı
Bitki boyu (cm)	337,33-337,50
Boğum sayısı (adet/bitki)	31-33
Yaprak rengi	Koyu yeşil
Yaprakta pürüzlülük	Orta
Orta yaprakçığın boyu (mm)	118,20-118,30
Orta yaprakçığın şekli	Köşeli
Orta yaprakçığın uç şekli	Uzun
Brakte boyu (mm)	6,19-6,21
Brakte rengi	Yeşil
Brakte şekli	Orta
Bayrak rengi	Pembe
Kanatçıkların rengi	Pembe
Çiçek sapı uzunluğu	7,45-7,47
Çiçek tomurcuğu genişliği	4,85-4,90
İlk çiçeğin bulunduğu boğum sayısı	6-8
Salkımdaki çiçek tomurcuğu sayısı	3-4
Salkımdaki bakla sayısı	1,35-1,40

Bakla zemin rengi	Yeşil
Baklanın zemin renginin koyuluğu	Açık
Baklada çift renk	Yok
Baklada gevreklik	Var
Baklada kılçıklılık	Yok
Yeşil taze fasulyedeki olgunlaşmamış tohum (tane) rengi	Yeşil
Bakla uzunluğu (cm)	18,09-18,59
Bakla eni (cm)	1,82-1,85
Bakla eti kalınlığı (mm)	5,75-5,80
Baklanın kıvrım şekli	Orta
Baklada tohumun belirginlik durumu	Az belirgin
Baklada pürüzlülük	Pürüzlü
Taze baklada tohum sayısı	6,40-6,53
Ortalama bakla ağırlığı (g)	12,10-14,62
Baklanın enine kesiti	Çok düz
Tohum boyu (mm)	13,75-13,78
Tohum eni (mm)	5,95-6,00
Tohum yüksekliği (mm)	7,65-7,70
Tohum şekli	Böbrek
Tohumun sırt şekli	Dar
Tohumun yandan şekli	Orta
Bin tane ağırlığı (g)	396,50-413,85
Olgunlaşmış kuru tohumun ana rengi	Siyah
Tanede protein oranı	%26-27
Bitki başına bakla sayısı (adet/bitki)	13,67-32,94
Bitki başına taze bakla verimi (g)	199,70-403,61
Dekara taze bakla verimi (kg/da)	1248,50-3363,43

Tablo 2. Gevaş Fasulyesinin bazı biyokimyasal özellikleri:

Toplam fenolik mg GA/kg	181,90-181,95
C vitamini mg/100 g	15,25-15,30
Protein (%)	28,90-29,00
Fruktoz mg/g	0,55-0,58
Glikoz mg/g	0,20-0,25
Sakkaroz mg/g	1,44-1,46
Maltoz mg/g	0,15-0,16

Üretim Metodu:

Salma sulama ile sulanan bitkilere ahır gübresi dışında herhangi sentetik kimyasal gübreleme yapılmaz.

Toprak hazırlığı: Gevaş Fasulyesi yetiştiriciliği yapılacak tarlalar sonbaharda derin sürülüp, ilkbaharda toprak tava geldiğinde yüzlek sürülüp düzeltilir.

Tohum temini: Fasulye bitkisi yüksek oranda kendine tozlanıp döllen bir sebze türü olduğu için, çiftçiler tohumluk olarak ayırdıkları bitkilerin tohumlarını eylül ayında kurutup gelecek sezon için hazırlar.

Yetiştirilmesi: Gevaş ilçesinde vejetasyon periyodunun başladığı mayıs ayı itibarı ile fasulye, doğrudan tohum ekilerek yetiştirilir. Ekim öncesi küçükbaş hayvanlardan elde edilen organik çiftlik gübresi dekara 1 ton olacak şekilde uygulanır. Genel olarak ocak usulü ekim yapılmakta ve her ocağa 1-2 tohum ekilir. Gevaş Fasulyesi sarılcı büyüme özelliğinde olduğu için bitki belirli bir aşamaya ulaştığında özellikle coğrafi sınırdaki yetiştirilen ağaç

dallarından elde edilen sırlara 70 – 100 cm. aralıklarla sardırılarak büyümesi sağlanır. Bakla oluşumu ve hasat edilene kadar 5-7 gün aralıklarla sulama yapılır. Bitkiler toprak yüzeyine çıktıktan 15 gün sonra, ilk gerçek yapraklar çıktığında ve herekleme sonrası çiçeklenme başlamadan önce çapalama işlemi gerçekleştirilir. Taze bakla hasadı ağustos ayı ortalarına doğru başlar ve hava koşullarına göre eylül sonu-ekim başına kadar devam eder. Gevaş Fasulyesinde hasat edilen taze baklalar, 20 kg'lık plastik çuvallarda pazara sevk edilir ve %80 oransal nem içeren ortamlarda +4 °C sıcaklıkta, 2 hafta muhafaza edilebilir.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Gevaş Fasulyesinin geçmişi eskiye dayanır. Gevaş ilçesinin tarım ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunan Gevaş Fasulyesinin tüm üretim aşamaları, belirtilen coğrafi sınırdaki gerçekleşir.

Denetleme:

Denetimler; Van Ticaret Borsasının koordinasyonunda ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü ve Tarımsal Biyoteknoloji Bölümü, Başkale Meslek Yüksek Okulu (MYO) Organik Tarım Programı, Gevaş MYO Bitkisel ve Hayvansal Üretim Programı, Gevaş İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Van İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ile Van Ticaret Borsasından konuda uzman birer kişinin katılımıyla altı kişiden oluşan denetim mercii tarafından, düzenli olarak yılda bir defa, gerekli görülen hallerde ve şikâyet üzerine ise her zaman gerçekleştirilir.

Denetime esas kriterler aşağıdadır:

- Ürünün renk ve fiziksel özellikleri: Morfolojik olarak kesin ayırım sağlayabilecek sarılcı bitki özelliği, bakla uzunluğu ve eni; kılçıklılığı; bakla ve olgunlaşmamış tohum rengi, baklada tohumun belirginlik durumu ve taze baklada tohum sayısı ile üretim metoduna uygunluk
- Gevaş Fasulyesi ibaresi ve mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.